

Oláh Márta

Kiállítás nyitó

Oláh Márta kedves idézetét választottam a kiállítás, és megnyitóm mottójául, amit még ő, 2009. évi székesfehérvári önálló kiállításának meghívójára tetetett.

„... aki egyszer bejut a szépség kertjébe, az versöt is álmodhat meg írhat, meg éneköt is mondhat, meg szűhet, meg hímözhet, mert minden szépség egy tüvön van. Aki ott van, az szakajthat, a szövésihöz tüskösrózsát, a hímzésihöz bíborvéget, szakajthat versöt, nótát. Bejuthat oda bíró, napszámos, téesz elnök, vagy vasutas, vagy tanító, az attól kezdve tud versöt álmodni, vagy éneköt mondani, és amikor ébren van, akkor tud ezökre emléközni is. Az ilyen embör abban a kertben kertész. Az bármelyik virág száráról szakajt, azt meg tudja mutatni az emböröknek, akik talán soha nem jutnak be ebbe a kertbe, de tudják, hogy van, és vágyakoznak oda, és hálásak azért, hogy megmutatják nekik azt, amit ott löhet szakajtani.”

Néhai Kati Éva a népdalok tömörségével, képi világával mondja el nekünk a népművészet, a művészet lényegét.

A szépség kertje a lelkünk, aminek lenyomata a vers, a dal, a szöttes, a gyöngy, a tánc, melyet megálmodunk, elkészítünk, elmondunk, eltáncolunk. Ki-ki tehetsége, egyénisége temperamentuma szerint .

Az önkifejezés, a bennünk lezajló érzelmi hullámvázok megélésének, feldolgozásának egyik legjobb, legszebb formája, eszköze.

Ki ne tudná azok közül, akik egy kicsit is jártasak a népművészet világában, hogy bár fel lehet ismerni egy-egy keserves hallatán azt, hogy melyik tájról - de még azt is, hogy melyik faluból való, mert viseli magán a táji jelleget, de legtöbbször azt is lehet tudni, hogy személy szerint kié?

Számtalan gyűjtő számolt be arról, hogy kutatásai során név szerint küldték el egy-egy adatközlőhöz, mondván ezt csak ő tudja elmondani, mert ő gyászol, vagy őt érte olyan öröm, olyan bánat amit ő tud igazán elfűjni.

De ugyanígy ismerjük egy-egy személyiség táncát, szöttesét, hímzését, gyöngyét, amiről szintén beazonosíthatjuk, honnan származik, mely kultúrához tartozik, mégis magán viseli az alkotó személyiség kezének, lelkének a benne lévő szépség kertjének lenyomatát.

Márta egészségi állapota miatt 25 évesen nyugdíjba kényszerült, számára a gyöngyfűzés volt az életet adó orvosság, elixír, az élete értelme, állandó feladat, amiért élnie volt érdemes.

Ezzel a művészettel ugyanakkor hovatarozásunkat is kifejezzük. Azt, hogy magyarok vagyunk, de azt is, hogy a Kárpát-medencén belül honnan jöttünk?

Oláh Márta így vallott erről: Felnőtt fejjel tanultam meg ezt a csodálatos mesterséget. Részletesebben megismertedtem a Sárköz népi hagyományait, és kultúrájával, akkor váltam igazi „sárközivé”! Ezt egy olyan ember mondta, aki

a Sárközben született, nevelkedett, de mégis a sárközi kultúra megismerésével jutott el a „sárközi létig”. Ez viszont rávilágít a hagyományok, a hagyományos kézműves kultúra identitást formáló szerepére is.

Boldog az az ember, aki képes arra, hogy ebben a kegyelemben részesülhet, s bár a népművészet olyan, aminek művelésére - különféle szinten - bárki képes lehet, de mégis egyre kevesebben jutnak el manapság azokra a helyekre, körökbe, ahol megtanulhatják, megélik a hagyomány különféle területeit. Fontosak a helyek, melyek teret, keretet adnak ennek a tevékenységnek, fontosak az emberek, akik házigazdaként megszervezik, és fontosak, akik mesterként tovább adják azt.

Bejuthat a szépség kertjébe bárki, mert bárki számára elsajátítható, megélhető örömforrás.

De vannak kertészek, akik többek az egyszerű látogatónál, ők a beavatottak, ők rendelkeznek azzal a tudással, hivatástudattal, akik képesek arra, hogy megtanítsák az embereket ezekre a titkokra, bevezethessék az embereket a csodák rejtelmébe.

Ilyen kertész volt Oláh Márta is, aki nem csak saját maga, és mások gyönyörűségére alkotott, de jó kertészként számos tanítványt avatott be a rejtelmekbe.

A jó kertész nem csak kiváló szakember, de elsősorban kiváló ember is kell legyen. Az igazi mester nem féltékeny tudására, hiszen tudja, ő mindig egy lépcsővel előtte jár tanítványinak. Örül tanítványai sikerének, örül annak, ha az elvetett mag jó talajban, szépen hajt. Ezek a mesterek különös vonzerővel rendelkeznek, jó a környezetükben lenni, mert olyan kisugárzással rendelkeznek, ami tudás mellett, erőt, energiát is ad.

Az ilyen mestert számtalan tanítvány veszi körül.

Ilyen mester volt Oláh Márta is, aki számtalan helyen tanította a gyöngyfűzést Szálkától- Budapestén át Izsákig.

Oláh Mátra, sárközi, szekszárdi születésű, de gyermekkorától Decsen élt.

Decs a Sárköz fővárosa, ahol még annak idején élt a helyi hagyomány. Ő felnőtt fejjel ismerkedett meg ezzel a kultúrával.

25 évesen kényszerült nyugdíjba, s számára a gyöngyfűzés vált az életbe való kapaszkodás forrásává.

Mestere a névrokon Oláh Éva néni volt, akitől megtanulhatta a sárközi gyöngyök készítésének minden fortélyát, mesélt, régi mintákat mutatott neki, bízta a továbblépésre.

Az akarat nem volt hiába való –

Munkáit rendszeresen zsűrizteti a Népi Iparművészeti Tanácsnál, valamint a Képző-és Iparművészeti Lektorátusnál.

„A” kategóriás: közel 100 db

„B” kategóriás: több mint 50 db

Lektorátusi zsűri számos: 24 db

Tradíció védjegy: 7 db

A Tolna Megyei Népművészeti Egyesületnek fennállása óta tagja.

Rendszeresen vett részt a helyi, megyei, regionális, és országos rendezvényeken, pályázatokon, kiállításokon.

Eredményei:

1993 március: Ruhaviselet és kiegészítők c. pályázat 7 db Tradíció védjegy.

1993 augusztus 20: Népművészet Ifjú Mestere cím elnyerése.

1993-1996-ig Szakkör vezetése a Mozgássérültek Állami Intézetében
Budapesten

1996 Kézműves Remekek pályázat Burda különdíj

1999 Kézműves Remekek pályázat díjazottja Iparművészeti Múzeum.

1999 október: Önálló kiállítás Tamásiban

2000 május: Élő Népművészet Kiállítás Budapest

2000 június: VI. Országos Népi Kismesterség pályázat Kecskemét II. díj.

2000 július: Tanítás Szálkán a népi ékszerkészítő táborban.

2000 november: Népi Iparművész cím elnyerése

2001 május: Kézművesség az Ezredfordulón

2001 július: Tanítás Szálkán

2002 május: Kiállítás NIT-nél Budapesten

2002 június: Országos Népi Ékszer pályázat nagydíja

2002 július: Tanítás Szálkán

2002 augusztus: Kiállítás Decsen

2003 május: Élő Népművészet kiállítás Aranyoklevél

2005. Élő Népművészet kiállítás Aranyoklevél

2010. Élő Népművészet kiállítás ezüst oklevél

2003 október: Népi Mesterségek Művészete pályázat Kecskemét II. díj

2003 október 25: Gyöngy műhely-galéria megnyitása Decsen a házukban

Az állandó kiállításon az általa készített sárközi népi ékszerek, a Kárpát-medence gyöngyékszerei és a különböző hagyományokon alapuló egyedi tervezésű ma is használatos gyöngy ékek voltak láthatóak. A galériában nem csak látogatókat fogadott, hanem rendszeresen tanított is.

2004:Kiállítás a Nemzeti Tankönyvkiadónál Budapesten

2004 július:Tanítás Szálkán

2004:Kiállítás Ozorán és Dombóváron

2005 január:Beválasztottuk az Országos Szakmai Zsűribe

2005 március:Kiállítás Révkomáromban

2006 augusztusától Budapesten élt és itt tanított gyöngyfűzést

2007:Tanítás Szegeden

2008:Tanítás Izsákon a saját szervezésű táborában.

2008 július:Tanítás Szegeden

2008 augusztus:tanítás Magyarpolányban.

2009 július tanítás Somogydöröcskén.

2009 július tanítás Vácraátóton a Saját Szervezésű táborában.

1992 óta minden évben részt vett a Mesterségek Ünnepén.

Örök szerelem volt számára a sárközi gyöngy. Tudásának legjavát adta tanítványai számára, úgy ahogy annak idején Ő kapta a Mesterétől.

Így vallott erről: „Megköszönni már nem tudok neki semmit, csak úgy, hogy továbbviszem a tőle tanultakat, és megtanítok rá másokat is, hogy soha ne felejtődjön el a sárközi gyöngyök fűzésének tudománya.”

Most mi köszönjük Neki, Neked, köszönjük hogy köztünk éltél, és dolgoztál, hogy tanulhattunk Tőled!

Nyugodjál békében!

2014. 10.10.

Beszprémy Katalin